

Štátny archív v Nitre

2019

Výročná správa

ÚVOD

Štátny archív v Nitre je zariadením sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Má 2 oddelenia (oddelenie služieb verejnosti a oddelenie na spracúvanie archívnych dokumentov) a 5 pracovísk (Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa a Topoľčany). Do jeho teritoriálnej pôsobnosti patrí Nitriansky kraj (okresy Nitra, Zlaté Moravce, Nové Zámky, Levice, Šaľa, Topoľčany), čiastočne Trnavský (Galanta, Dunajská Streda) a Trenčiansky kraj (Partizánske, Bánovce nad Bebravou). Výročná správa Štátneho archívu v Nitre za rok 2019 podáva prehľad a informácie o jeho činnosti a najdôležitejších dosiahnutých výsledkoch. Správa sa sústreďuje na okruhy hodnotenia činnosti ako sú personálny stav a odborné činnosti pracovníkov archívu, evidencia archívneho dedičstva SR, predarchívna starostlivosť, spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov, prístup k archívnym dokumentom, príručná odborná knižnica, výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť a organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca.

Teritoriálna pôsobnosť	8415 km²	
Kraje	Nitriansky (NR, ZM, NZ, KN, TO) Trnavský (GA, DS) Trenčiansky (PE, BN)	
Množstvo AD	35,53 (2019)	+ 0,48
	35,05 km (2018)	+0,38
	34,67 km (2017)	+0,41
	34,26 km (2016)	
Počet archívnych fondov	6305 (2019)	
Počet oddelení	2	
Počet pracovísk	5	
Počet objektov	17	
Počet zamestnancov	49 (43 ŠS + 6 VS)	

PERSONÁLNY STAV

K 31. decembru 2019 disponoval Štátny archív v Nitre 49 systematizovanými miestami, t. j. oproti roku 2018 nedošlo k žiadnej zmene. Z celkového počtu je 43 v štátnej a 6 vo verejnej službe. Z toho 31 zamestnancov má vysokoškolské (z toho 15 archívne) a 18 stredoškolské a nižšie vzdelanie (z nich má 12 zamestnancov absolvovaný archívny kurz).

Rok 2019 znamenal pre archív v personálnej oblasti viacero zmien súvisiacich s odchodom do dôchodku dvoch zamestnankýň a obsadzovaním uvoľnených miest. V Archíve Topoľčany odišla do dôchodku dlhoročná odborná archivárka Mgr. Helena Greždová (k 1. 7. 2019) a v Archíve Šaľa dlhoročná riaditeľka a neskôr vedúca archívu PhDr. Veronika Nováková, PhD. (k 1. 11. 2019). Uvoľnené miesto vedúceho archívu v Šali sa podarilo ihneď obsadiť trvalým preložením od 1. 11. 2019 Mgr. Jozefom Melišom, PhD., ktorý predtým pra-

coval ako vedúci oddelenia OSAD v Štátnom archíve v Bratislave. Uvoľnené miesto v Topoľčanoch sa podarilo obsadiť po výberovom konaní až od 15. 1. 2020, a to z dôvodu realizácie presunu dlhoročnej odbornej zamestnankyne Mgr. Lucie Macalíkovej zo 4 na 5 PT v druhej polovici roka 2019 a následné obsadenie uvoľneného miesta v 4 PT.

Výraznejšie personálne zmeny nastali aj pracovisku v Šali (okrem už uvedenej zmeny na poste vedúceho archívu). Od februára 2019 nastúpila do funkcie radcu v stálej štátnej službe nová pracovníčka Mgr. Klaudia Bugyinszká. Od júla odišla na materskú dovolenku Mgr. Barbora Oravcová a jej miesto sa formou zastupovania podarilo obsadiť úspešným výberovým konaním od 1. 1. 2020.

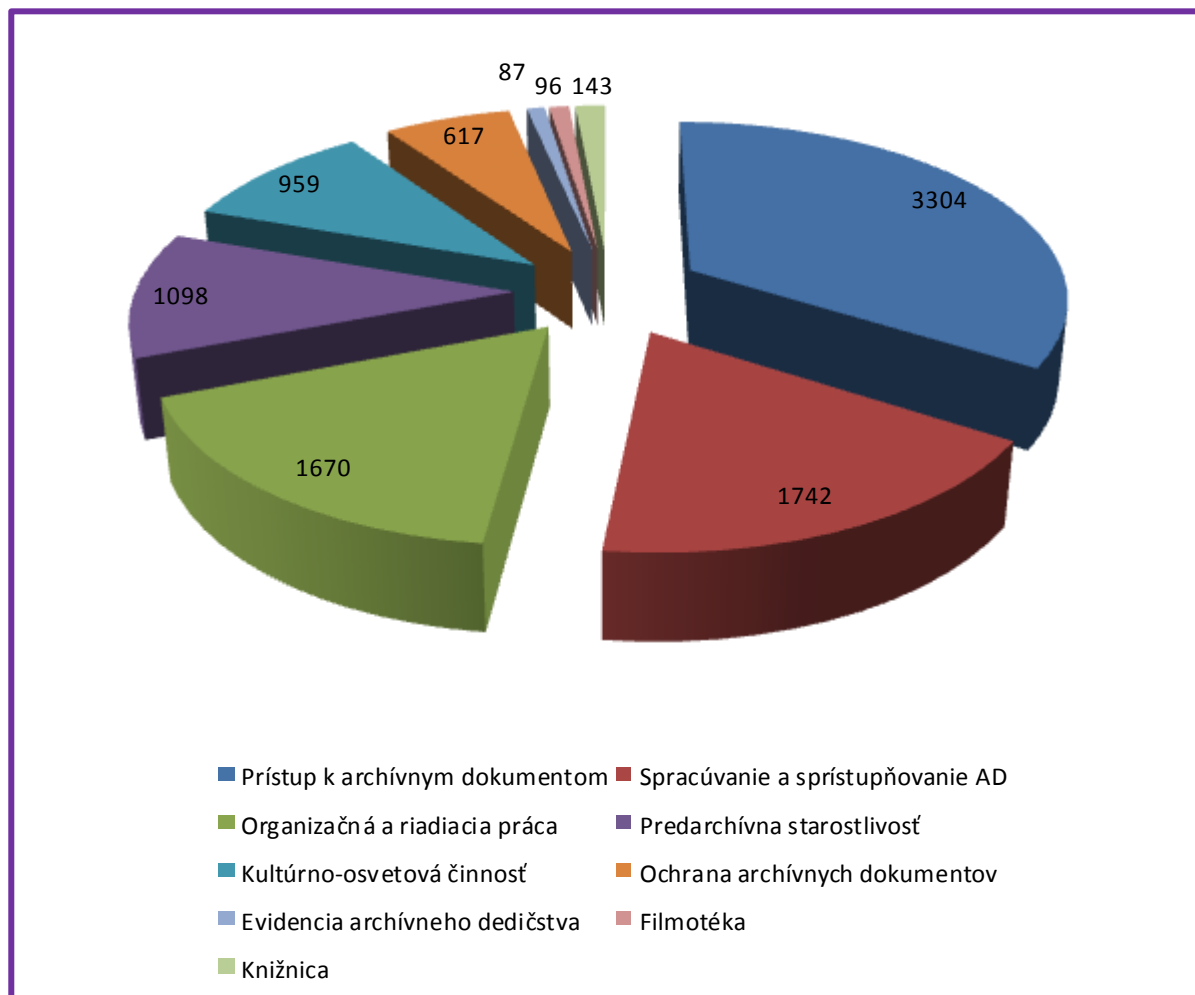
K personálnym zmenám došlo aj v Archíve Nitra z dôvodu uvoľnenia miesta v oddelení OSV (materská dovolenka). Toto miesto sa podarilo obsadiť až na druhýkrát, keďže prvý s prvým uchádzačom bol rozviazaný pracovný pomer ešte v skúšobnej dobe. K trvalému obsadeniu tohto uvoľneného miesta došlo až od 15. 6. 2019 trvalým preložením Mgr. Bohuslavy Morovej predtým pôsobiacej v Slovenskom národnej archíve v Bratislave.

Neobsadenie uvedených uvoľnených miest bolo dočasné, zväčša krátkodobé a výraznejšie neovplyvnilo harmonogram pracovných činností archívu v priebehu roka.

Aj pre rok 2019 možno naďalej konštatovať, že personálne obsadenie archívu je poddimenzované, keďže Štátny archív v Nitre patrí medzi najväčšie na Slovensku v objeme uložených spravovaných archívnych dokumentov a jeden z najvyťaženejších v správnej agende. Toto personálne poddimenzovanie je citeľné prakticky na každom jeho pracovisku vzhľadom

na skladbu a rozsah archívnych fondov, neustály rast a komplikovanosť správnej agendy, rast úloh v oblasti ekonomického riadenia, zabezpečovania rezortných úloh a aj rozptýlenosť úložných (skladových) priestorov (napr. v Komárne).

Rozpis pracovných činností na plnenie úloh vo vykazovanom roku 2019 (v dňoch):

V roku 2019 odpracovali zamestnanci archívu 9716 pracovných dní, čo je takmer identické číslo ako v roku 2018 (predtým 9782 hodín). Mierny pokles je zapríčinený výraznejším čerpaním dovolenky oproti minulému roku, ale aj dočasným neobsadením 4 uvoľnených štátnozamestnaneckých miest. Opäť aj tento rok sa štandardne najväčší počet dní vyčerpal na zabezpečenie prístupu k archívnym dokumentom (správna agenda), a to 3304 dní (v roku 2018 to bolo 3761 dní), na spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov (1742 dní; v roku 2018 to bolo 1940 dní a v roku 2017 2140 dní), organizačnú a riadiacu prácu (1670 dní, v roku 2018 1739 dní), na predarchívnu starostlivosť (1098 dní, v roku 2018 to bolo 1020 dní) a kultúrno-osvetovú činnosť (959 dní, v roku 2018 to bolo 696 dní). Výrazný, až skoro dvojnásobný, nárast bolo badať v oblasti ochrany archívnych dokumentov (617 oproti 390 dní v predošlom roku). Možno konštatovať, že oproti roku 2018 a aj 2017 klesá počet dní vyčerpaných na spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov (oproti roku 2017 ide až o 398 dní). Tento jav je spôsobený, že v rokoch 2017 až 2019 boli zamestnanci archívu výrazne vyťažení pri plnení početných rezortných úloh (Štefánik, November 89, informatívni

bádateľské návštevy	932 (776)	189 (215)	125 (132)	101 (78)	182 (139)	322 (261)
spracovanie (u+i)	378 (504)	59 (1)	50 (55)	105 (149)	150 (40)	53 (83)
registratúrne poriadky	81	94	91	107	150	89
návrhy na vyradenie	160 (190)	80 (86)	48 (55)	113 (143)	138 (142)	97 (113)
výstupy v kultúre, osвете, publikovaní	30	19	24	3	27	15

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

Na túto oblasť sa vyčerpalo 1098 pracovných dní, čo je mierny nárast pokles oproti roku 2018 (o 78 dní). Okrem vykonávania vyradovania záznamov a štandardnej kontrolnej činnosti sa riešila naďalej aj aktualizácia údajov a doplnenie databáz v IS EA.

Štátny archív evidoval celkovo 2098 pôvodcov registratúr, čo je nárast oproti minulému roku, keď sa ich počet stabilizoval v dôsledku vyradenia pôvodcov III. kategórie (v roku 2018 ich bolo po vyradení 1802). Z celkového počtu 636 (v roku 2018 729) predložených návrhov na vyradenie registratúry štátny archív schválil 592 návrhov na vyradenie. Schválil tiež 622 registratúrnych poriadkov a plánov, z toho 540 u pôvodcov I. kategórie. Je to výrazný nárast oproti minulému roku, keď bolo vyradovacie konanie kvôli nastaveniu procesov a legislatívnym úpravám na istý čas pozastavené. Vyradovacie konanie prebieha už výlučne elektronicky.

Zamestnanci Štátneho archívu v Nitre vykonali na základe § 28 zákona č. 395/2012 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s plánom kontrolnej činnosti archívu na rok 2019 spolu 70 kontrol, z toho bolo 58 komplexných kontrol, 11 následných kontrol, 1 tematická kontrola. 1 komplexná kontrola nebola vykonaná. Kontroly boli vykonané na mestských a obecných úradoch, na úrade samosprávneho kraja, na základných, stredných a vysokých školách, poľnohospodárskych družstvách a súkromných spoločnostiach.

Aj v roku 2019 výkon štátneho odborného dozoru u správcov registratúr prispel k zlepšeniu úrovne správy registratúry u viacerých pôvodcov (možno konštatovať, že stále je najhoršia najmä u orgánov miestnej samosprávy a škôl). K zlepšeniu prispievajú aj školenia a inštruktáže, ktoré pre subjekty vykonávajú zamestnanci archívu v oblasti predarchívnej starostlivosti.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČTVA

Na evidenciu archívneho dedičstva sa v rámci odborných archívnych činností vyčerpalo v roku 2019 len 87 dní (v roku 2018 to bolo 160), čo je o polovicu menej. Pokles spôsobila aj

skutočnosť, že evidovanie v elektronickej forme v IS EA nie je funkčné. Pracovný čas v tejto oblasti sa vyplíňal najmä na dopĺňanie údajov evidenčných listov archívnych súborov v aplikáciách Afondy a ich postupnej revízii, resp. aktualizácii údajov so skutočným stavom. Obmedzenie funkcionality evidovania v IS EA, ktoré nastalo v roku 2018, však naďalej komplikuje praktické vykonávanie niektorých evidenčných úkonov.

K 31. decembru 2019 štátny archív spravoval spolu 6335 archívnych fondov a zbierok s rozsahom 35 528,91 bm archívnych dokumentov (v roku 2018 to bolo 36 006 bm). Z toho má vo vlastnej správe 6305 (v predošlom roku 6089) archívnych súborov v celkovom objeme 35 323,33 bm, čo je nárast oproti predošlému roku (35 051 bm). Nárast počtu archívnych súborov vo vlastnej správe (takmer o 216) bol spôsobený delimitovaním početných súborov, ktoré smerovali najmä do Archívu Šaľa (zo Štátneho archívu v Bratislave).

Okrem vlastných dokumentov spravuje 29 archívnych fondov na základe depozitnej zmluvy v objeme 205 bm a 22 fondov uložených v archívoch pôvodcov v objeme 736 bm. V tejto oblasti dlhodobo nedochádza k výraznejším zmenám.

Na základe preberacieho konania prevzal archív v roku 2019 spolu 426 prírastkov v objeme 368,9 bm. Ide o stav porovnateľný s predošlými rokmi. Tento rok najväčší objem prebratých písomností predstavovali fondy Družstvo proti zátopám Žitného ostrova v Komárne 1882 – 1950 (49,96 bm, delimitácia), Štátne notárstvo v Komárne 1986 – 1992 (29,9 bm po vyradovacom konaní) a Cukrovar v Seredi 1898 – 2001 (26,04 bm, delimitácia). Prírastky tvorili aj tento rok tradične najmä archívne dokumenty orgánov štátnej správy a samosprávy, školstva a justície. V roku 2019 získal Štátny archív v Nitre početné archívne súbory delimitáciami, ktoré sa vykonali v súčinnosti s úpravou teritoriálnej kompetencie archívov po reforme v roku 2015. Najviac archívnych súborov nimi získal Archív Šaľa, časť aj pracoviská v Leviciach a Topoľčanoch. Išlo prevažne o delimitácie zo Štátneho archívu v Bratislave, ktoré sa úspešne realizovali v roku 2019. Početné prírastky k archívnym fondom boli zaevidované v Archíve Topoľčany vďaka revízii archívnych fondov a zbierok. V rámci akvizičnej činnosti získal štátny archív napríklad fond Rodiny Siebert z Koniaroviec 1868 – 1940 (0,36 bm), dodatky k osobnému fondu PhDr. Otmaru Gergelyiho z roku 1965 (0,6 bm), písomnosti Národnej školy v Krásne (1708) 1908 – 1937 (0,03 bm) a Obvodného notárskeho úradu vo Veľkých Chlievanoch 1914 – 1918 (0,05 bm).

Úbytky archívnych dokumentov v roku 2019 v celkovom rozsahu 144,2 bm boli zapríčinené vnútorným vyradovaním a tiež delimitáciou viacerých archívnych súborov (v objeme 63,7 bm) do Štátneho archívu v Trenčíne (v súvislosti s vykonaním delimitácií v dôsledku úpravy teritoriálnej kompetencie štátnych archívov v roku 2015).

OCHRANA ARCHÍVNÝCH DOKUMENTOV

Na ochranu archívnych dokumentov bolo čerpaných 617 dní, čo je nárast oproti roku 2018 (vtedy 390 dní). Tento takmer dvojnásobný nárast bol zapríčinený jednak pokračovaním v systematickej generálnej revízii archívnych dokumentov v Archíve Nitra (akcia pokračuje od roku 2014) a havarijnou situáciou v Archíve Komárno z leta 2019, kde došlo 14. 3. 2019 v dôsledku poruchy kotla k zatečeniu a navlhnutiu archívnych dokumentov v externom depote na Elektrárenskej č. 1. a následným odstraňovaním dôsledkov havarijnej situácie. Počet čerpaných hodín sa využil v tejto oblasti naďalej najmä na generálnu revíziu a sceľovanie archívnych fondov a ich dislokáciu, ktorá sa uskutočňuje od roku 2014 v archíve Nitra s cieľom optimalizovať uloženie tamojších súborov archívnych dokumentov a eliminovať ne-

priaznivý stav spôsobený dlhým provizóriom existencie štátneho archívu v rokoch 1970 až 1997. V rámci generálnej revízie a sceľovania fondov bolo v archíve v Nitre dislokovaných 250 bm. V rámci ochrany archívnych dokumentov sa tiež štandardne zabezpečovalo sledovanie fyzikálnych činiteľov v archívnych depotoch (teplota, vlhkosť, prašnosť, svetelnosť).

Pokračovalo sa aj v sťahovaní archívnych súborov zo zaniknutej pobočky v Nitre – Horných Krškanoch. V priebehu roka 2019 sa podarilo presťahovať do depotov v Ivanke pri Nitre celkovo 1030 bm, čím sa vystaňovanie zaniknutej pobočky naplnilo zhruba na 50 % (zostáva presťahovať približne 1,8 km).

V archíve Nitra došlo tiež k optimalizácii uloženia niektorých archívnych súborov v dôsledku zabezpečenia priestorov na presťahovanie archívnych súborov zo zaniknutej pobočky v Nitre-Horných Krškanoch. Išlo o presťahovanie Zbierky novín a časopisov v celkovom objeme 216,60 bm), ktorá sa realizovala v priebehu apríla až júla 2019.

Naďalej sa tiež pokračovalo v preškatuľovaní, uložení a fyzickej revízii fondového oddelenia Komárňanská župa I. Kongregačné písomnosti z rokov 1669 – 1800 (v roku 2019 sa celkovo revidovalo a preškatuľovalo 13 bm) v Archíve Nitra.

Pre Archív Komárno sa podarilo zabezpečiť v dezinfekčnej komore vo Zvolene dezinfekciu zatečených, navlhnutých a splesených archívnych dokumentov, ktoré sa poškodili v dôsledku havarijnej situácie v lete 2019.

Opäť aj v roku 2019 sa podarilo zabezpečiť reštaurovanie a konzervovanie niekoľkých archívnych dokumentov (Mestský protokol Nitry z r. 1722 – 1738; Mestský protokol Topoľčan z r. 1835 – 1850; Kniha kúpy a predaja mestečka Bátovce z r. 1541 – 1724; Mestský protokol Komárna z 18. stor.; 9 ks listín z r. 1384 – 1630 z rodového archívneho fondu Lüley z Luly; Vodohospodársky atlas z 19. storočia).

V roku 2019 sa pokračovalo aj v systematickej digitalizácii. Kompletne zdigitalizované boli archívne pomôcky (elenchy) z fondu Tekovská župa I. Stavovské obdobie 1542 – 1849, ktoré budú prístupné off-line v bádateľni Archívu Nitra pre uľahčenie štúdia tohto rozsiahleho archívneho fondu. Do aplikácie Evidencia pečatí a pečatidiel sa podarilo nafotiť a zaevidovať 70 sfragistických jednotiek (plán na rok bol 50 kusov).

V oblasti správy budov nenastali naďalej ani v roku 2019 výraznejšie pozitíva oproti minulým rokom. Dlhodobé koncepčné neriešenie údržby archívnych budov zo strany zriaďovateľa spôsobuje ich čoraz horší fyzický stav. Naďalej je najväčším problémom kapacitná nedostatok sídelných objektov archívov, čím hrozí, že archívy nebudú mať môcť kam preberať archívne dokumenty (tento stav nastáva prakticky v Archíve Šaľa, Komárno a Nové Zámky). Prakticky každé pracovisko musí mať z uvedeného dôvodu aj externý depot, keďže v sídle nemá dostatočnú kapacitu voľnej úložnej plochy. Tieto depoty sú však provizórne, v zlom technickom stave a nespĺňajú kritériá pre ich adekvátnu ochranu (Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa – Malá Lúč). Najhoršia situácia je v Komárne, kde má archív dokumenty uložené až v 7 objektoch a v Nových Zámkoch, kde nemajú prakticky žiadnu voľnú kapacitu. Situácia sa dá riešiť iba investičnou výstavbou – dostavbou nerealizovaných depotov v jednotlivých archívoch (Komárno, Nové Zámky, Levice), prípadne nájdením vhodnejších skladových objektov do prenájmu (Šaľa – Malá Lúč). Výraznejší posun pozitívnym smerom nastal len v externom depote na Družstevníckej ul. v Leviciach, ktorý sa konečne uvoľnil celý pre archív a začali sa tam postupne realizovať menšie adaptačné práce (v roku 2019 však neboli vykonané v plánovanom rozsahu pre absenciu zmluvy na údržbu). Pre Archív Šaľa sa nepodarilo zabezpečiť plánované nájomné priestory pre externý depot pre nedostatok finančných prostriedkov, hoci priestory boli vyhladené. Pre nedostatok finančných prostried-

kov sa opäť nepodarilo realizovať zabezpečenie posuvných regálov pre depoty v Ivanke pri Nitre.

Nevhodnosť a roztrieštenosť uloženia archívnych fondov vo viacerých pracoviskách (najmä Komárno, Levice) má negatívny vplyv na niektoré pracovné činnosti a znamená zvýšené pracovné zaťaženie jednotlivých zamestnancov na pracoviskách (strata času pri presune pracovníkov, správna a bádateľská agenda, spracovávanie a evidencia, technická správa budov, hospodárska agenda).

FILMOTÉKA

Na túto oblasť sa v roku 2019 minulo 96 dní spojených najmä so systematickou digitalizáciou elenchov Tekovskej župy z r. 1542 – 1849, digitalizovaním pečatí do aplikácie EPAP a zabezpečením digitálnych kópií archívnych dokumentov pre rezortné úlohy na rok 2019 (Štefánik, November 89, XXIII. archívne dni v Nitre atď.).

Mikrofilmovanie je momentálne pozastavené pre pokazený vyvolávací automat. Snahy o zabezpečenie nového vyvolávacieho automatu na mikrofilmy neboli ani v roku 2019 úspešné. Na pracoviskách sa naďalej mikrofilmovanie (aj digitalizovanie) nevykonáva kvôli absencii požadovanej techniky.

SPRACOVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNÝCH DOKUMENTOV

V tejto odbornej činnosti sa v roku 2019 vyčerpalo 1742 dní, čo je menej ako v roku 2018 (1940 dní). Pokles bol spôsobený tým, že v roku 2019 boli odborní zamestnanci archívu mimoriadne vyťažení zabezpečením realizácie početných rezortných úloh (Štefánik, November 89, fotokniha o archíve, informatívni sprievodcovia po archívoch, evidovanie do aplikácie EPAP, príprava publikácií a sprievodných podujatí k rezortným úlohám atď.). Činnosti v tejto oblasti sa na druhej strane odzrkadlili vo zvýšení vyčerpaných pracovných dní v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti.

Na spracúvaní a sprístupňovaní sa podieľalo aktívne tento rok až 34 zamestnancov. Spracovávali sa ďalej prioritné archívne fondy (fondy žúp do roku 1922, krajský národný výbor, pracovná skupina pre pozemkovú reformu, fondy magistrátov, okresných, mestských a miestnych národných výborov, župná súdna stolica, fondy okresných súdov, obvodných notárskych úradov, mestských ľudových súdov, škôl, rodový archív rodu Markhotovcov, osobný fond Artúra Šimka, zbierka kroník a pamätných kníh, pokračovalo sa v inventarizácii zbierky cirkevných matric a zbierky máp a plánov atď.). K archívnym súborom sa vyhotovilo niekoľko nových archívnych pomôcok. V roku 2019 bolo zabezpečených v rámci rezortnej úlohy aj 15 opisov archívnych fondov podľa normy ISAD (G).

Naďalej platí, že odborní zamestnanci sprístupňujúci archívne fondy časť svojej práce venujú aj správnej agende, prípadne rôznym riadiacim a hospodárskym prácam, čo im neumožňuje sa venovať výlučne iba tomuto druhu odbornej činnosti.

Celkovo sa v priebehu roka 2019 usporiadalo 309,32 bm, inventarizovalo 83,18 bm, katalogizovalo 0,84 bm a registrovalo 27,2 bm archívnych dokumentov.

K 31. 12. 2019 Štátny archív v Nitre uschováva celkovo 35 323,3 bm archívnych dokumentov. Z toho je 401,89 nespracovaných (1,1 %), 6405,82 bm roztriedených (18,1 %), 18 851,82 bm usporiadaných (53,4 %) a 9396,58 bm inventarizovaných (26,6 %).

V roku 2019 sa tiež pokračovalo v generálnej revízii archívnych dokumentov v Archíve Nitra, ktorá systematicky pokračuje od roku 2014. Pokračovalo sa s usporiadaním, scelením a zaškatuľovaním časti rozsiahleho archívneho fondu Nitrianska župa I. 1572 – 1918, tentoraz časti z rokov 1849 – 1918. Počas roka sa usporiadalo 250 bm, čím sa výrazne pomohlo k sceleniu tohto archívneho fondu. Jeho definitívna revízia a scelenie sa predpokladá pre rozsiahlosť a náročnosť úlohy v prvej polovici roku 2020.

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Ide dlhodobo o najdominantnejší úsek odbornej činnosti archívu. Vyčerpalo sa naň v roku 2019 až 3304 pracovných dní, čo je približne rovnaká hodnota ako v roku 2018 (vtedy 3761 dní). Aj tento rok potvrdil, že Štátny archív v Nitre patrí v správnej agende na úseku archívov a registratúr medzi najvyťaženejšie na Slovensku. Spôsobuje to vysoký počet bádateľských návštev a veľký počet žiadostí v správnej agende. Archív v roku 2019 registroval 1851 bádateľských návštev (z toho 174 zo zahraničia) a 942 bádateľov (z toho 72 zahraničných). Najviac bádateľov pochádza tradične z Maďarska. V roku 2019 Archív Nitra realizoval aj partnerskú spoluprácu s Esztergom-Komárom Megyei Levéltár v Ostrihome v Maďarsku, jeho pracovníkom umožnil dlhodobé štúdium archívnych dokumentov týkajúcich sa teritoriálne územia Maďarska. V roku 2018 vykazuje Štátny archív v Nitre spolu 1601 bádateľských návštev (v roku 2017 1615), z toho 127 zo zahraničia (najmä Maďarsko). Bádateľsky najvyťaženejším je Archív Nitra, kde sa uskutočnila takmer polovica bádateľských návštev (932) a navštívila ho tretina z bádateľov (362). Z pracovísk je najvyťaženejší Archív Topoľčany (322 návštev a 153 bádateľov), o niečo menej Archív Šaľa (182 návštev a 139 bádateľov) a Archív Komárno (189 návštev a 110 bádateľov), najmenej Archívy Levice (125 návštev a 99 bádateľov) a Nové Zámky (101 návštev a 79 bádateľov). V spektre záujmu o študované témy nenastal výraznejší posun oproti predošlým rokom. Dominujú regionálne dejiny (obecné monografie), genealógia, dejiny školstva a hospodárstva. V správnej agende sa žiadosti dotýkali majetkovo-právnej agendy, školskej a sociálnej (zápočty rokov, kópie maturitných vysvedčení a pod.), stavebnej (stavebné a kolaudačné rozhodnutia) a matričnej agendy (výpisy matriky, podklady pre rodné listy atď.).

V roku 2019 archív vybavil 4498 žiadostí a 150 rešerší (v roku 2017 to bolo 3810 a roku 2016 už 4081 žiadostí) a vydal 6355 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií (v roku 2018 to bolo 7411, v roku 2017 6476 a roku 2016 6607). Je evidentné, že za posledné roky počet žiadostí v správnej agende z roka na rok narastá. Na správnych poplatkoch sa vybralo 15 544 EUR, čo je takmer rovnaká suma ako v roku 2018 (15 478 EUR), z toho za poplatky vybrané za služby archívu (kopírovanie a skenovanie dokumentov, fotenie atď.) 3312 EUR (v roku 2018 to bolo 3664 EUR). Správne poplatky sú evidované elektronicky v module správnych poplatkov (e-kolok).

Pozitívnym krokom v roku 2019 bola modernizácia zastaranej reprodukčnej a skenovacej techniky a do dodaní nových multifunkčných zariadení do každého pracoviska archívu. Iná žiadaná a potrebná technika však nebola zabezpečená (veľkoformátové skenery, čítačky mikrofilmov, nové počítače a pod.).

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Na úseku príručnej knižnice sa vyčerpalo spolu 143 dní, čo je nárast o 73 dní oproti rokom 2018 (70 dní) a 2017 (55 dní). Archív eviduje k 31. decembru 2019 spolu 50 083 titulov publikácií, čo je nárast o 629 titulov (v r. 2018 to bolo 49 454). V roku 2019 časť publikácii získal archív darom z Historického ústavu SAV, časť darom od rôznych subjektov.

Zvýšený počet vyčerpaných dní na úseku knižnice v roku 2019 bol spôsobený tým, že v Archíve Nitra došlo k dislokácii časti knižnice (najmä duplikátov) do iných priestorov kvôli uvoľneniu miesta pre sťahovanie archívnych dokumentov zo zaniknutej pobočky v Nitre-Horných Krškanoch a tiež kvôli prácam na vyčlenení historického fondu príručnej knižnice v Archíve Nitra (kníh z rokov 1540 až 1830) a jeho samostatného uloženia vo vitrínach.

Stále platí, že požiadavky archívu na akvizičný nákup kníh nie sú zatiaľ realizované a preto sa príručná knižnica už niekoľko rokov nedopĺňa systematicky podľa aktuálnych odborných požiadaviek jednotlivých pracovísk a archivárov.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

V roku 2019 sa na tento druh činnosti vyčerpalo 959 dní, čo je nárast oproti roku 2018 (696 dní). Tento nárast možno odôvodniť tým, že zamestnanci archívu boli mimoriadne vyťažení zabezpečením realizácie početných rezortných úloh (Štefánik, November 89, fotokniha o archíve, informatívni sprievodcovia po archívoch, evidovanie do aplikácie EPAP, príprava publikácií a sprievodných podujatí k rezortným úlohám atď.), zároveň aj riešením početných ústavných úloh v oblasti kultúrno-propagačných aktivít.

Na zabezpečenie rezortných úloh na rok 2019 sa vyčerpalo najviac pracovných dní, až 261,5. Archív sa aktívne podieľal najmä na najdôležitejšej rezortnej úlohe roka, výstave *Svedectvo o revolúcii - november 1989 v archívnych dokumentoch slovenských štátnych archívov* (5. 11. 2019 Bratislava). Niektorí členovia archívu (P. Keresteš, M. Belej) boli aj členmi pracovnej skupiny realizujúcej túto výstavu. Samostatným výstupom archívu k 30. výročiu novembrových udalostí v r. 1989 bolo vydanie publikácie *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre* (Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2019, 54 s.), na príprave ktorej sa podieľali všetky pracoviská archívu.

K 100. výročiu úmrtia M. R. Štefánika pripravil Archív Levice výstavu *M. R. Štefánik – 100. výročie úmrtia* (apríl – december 2019), Archív Komárno výstavu o M. R. Štefánikovi inštalovanú v priebehu roka 2019 v priestoroch archívu a Archív Nitra sa spolupodieľal na výstave o M. R. Štefánikovi v spolupráci s Ponitrianskym múzeom v Nitre v jeho výstavných priestoroch (máj 2019).

V roku 2019 sa úspešne rozbehla aj príprava rukopisov informatívnych sprievodcov po archíve a jeho pracoviskách (rukopisy sprievodcov archívov Nitra, Topoľčany, Levice, Nové Zámky), táto úloha sa ukončí v prvej polovici roka 2020.

Najprestížnejšou akciou pre archív bolo usporiadanie *XXIII. archívnych dní v Slovenskej republike* v Nitre 29. – 31. mája 2019 (sála Župného domu v Nitre) s témou *Od elenhu po e-archív. Registratúrne pomôcky včera, dnes a zajtra* so zahraničnou účasťou z Maďarska, ČR, Poľska a Nemecka. Túto trojdňovú akciu so spoločenským programom navštívilo počas troch dní 200 návštevníkov, čím sa zaradili bezpochyby medzi archívne dni s najväčšou účasťou v ich histórii.

Zamestnanci archívu zorganizovali 4 odborné konferencie s medzinárodnou účasťou (Nitra, Komárno, Šaľa), 7 samostatných výstav, 12 výstav v spolupráci, 38 prednášok, 39 exkurzií, 9 výstupov pre TV, 3 výstupy pre rozhlas, 4 výstupy pre film a 2 iné výstupy.

Z odborných konferencií organizovaných archívom možno spomenúť najmä odborný seminár *PhDr. Otmar Gergelyi (1919 – 1995). Odborný seminár k nedožitému 100. výročiu narodenia* (v spolupráci so Spoločnosťou slovenských archivárov a Regionálnym múzeom Mojmírovce, 4. 12. 2019 Mojmírovce) organizovaný Archívom Nitra, konferenciu *Archívy – klenoty regiónu* (6. 9. 2019 Šaľa) organizovanú Archívom Šaľa a odborné sympózium *Spravodlivosť pre všetkých, Igazságot mindenkinek...* (25. – 26. 9. 2019 Komárno), organizované Archívom Komárno. Tieto podujatia mali opäť široký ohlas a navštívilo ich početné publikum z radov odbornej i laickej verejnosti. Na všetkých troch podujatiach bola aktívna účasť zo zahraničia, najmä z Maďarska a ČR.

Viaceré z výstupov archívu boli tematicky zamerané na 30. výročie udalostí Novembra 89, ktorý bol nosnou témou roka 2019. Okrem už spomenutej nosnej publikácie archívu v tomto roku *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre* možno spomenúť výstavu Archívu Topoľčany *Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou* (november 2019 – január 2020), putovnú výstavu Archívu Komárno *"November 89"* (otvorenie 17. 11. 2019), prezentácia publikácie *November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre* Archívom Nitra v Divadle Andreja Bagara v Nitre (17. 11. 2019), veľmi vydarené podujatie Archívu Levice *November '89 v Leviciach v spomienkach a na fotografiách* (Levice, Synagóga, 17. 11. – 27. 11. 2019) a výstava spoluorganizovaná Archívom Šaľa *30. výročie zametovej revolúcie* (Sereď, 5. 11. 2019). Archív Komárno tiež vydal k priebehu nežnej revolúcie v meste Komárno brožúru *Nežná revolúcia – Komárno 1989*, ktorá vyšla v slovensko-maďarskej mutácii.

Individuálny výskum zamestnancov archívu sa opäť sústreďoval najmä na výskum regionálnych dejín (Močenok, Bátovce, Výčapy-Opatovce, Ladomerská Vieska). Zamestnanci archívu sa v rámci individuálnej výskumnej činnosti venovali aj témam ako metodika spracovania archívnych fondov, žandárskym staniciam v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske, Topoľčany, vysídleniu obyvateľov maďarskej národnosti z okresu Levice, výskumu k dejinám poštovej stanice na Štampochu, výskumu prechodu Nitrianskej župy do Československej republiky či projektu s deťmi zo základných škôl v Šali atď. Bohatá bola v roku 2019 tiež prezentácia archívu formou článkov v regionálnych médiách (najmä v novinách a časopisoch) a najmä v rôznych médiách (TV, rozhlas, film).

Celkovo sa autorsky zamestnanci archívu v roku 2019 podieľali na vydaní 3 monografií, 10 štúdií, 30 článkov, 5 posudkov, 8 recenzií/referátov a 16 iných výstupov. Na publikačnej činnosti archívu sa podieľali najmä P. Keresteš, M. Belej, L. Holečka, V. Nováková, L. Paluga, K. Répásová, H. Greždová, H. Pokreisová, M. Mikleová, M. Švoliková, J. Bátovská, L. Vincze, E. Bešinová a L. Macalíková.

Podarilo sa opäť zabezpečiť aj prijatia zahraničných delegácií (Nitra, Šaľa, Komárno), tri zahraničné cesty (Budapešť, Plzeň, Jihlava) a Letnú školu maďarčiny v Debrecíne.

Najmasovejšou kultúrno-osvetovou akciou štátneho archívu boli opäť aj v roku 2019 dni otvorených dverí, ktoré uskutočnili Archívy Nitra, Šaľa, Komárno, Nové Zámky a Topoľčany. V rámci podujatia sa uskutočnili výstavy najvýznamnejších dokumentov, prípadne prednášky. Súčasťou akcie boli už obligátne programy pre deti. Archív sa aj v roku 2019 aktívne zapojil do Dní európskeho kultúrneho dedičstva a osláv Nitra milá Nitra.

V roku 2019 opätovne aktívne spolupracoval s rôznymi kultúrnymi inštitúciami (Spoločnosť slovenských archivárov, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Regionálne múzeum v Mojmírovciach, Ponitrianske múzeum v Nitre, Tekovské múzeum v Leviciach, Hontianske

múzeum v Šahách, Okresná knižnica v Leviciach), so samosprávou (Nitriansky samosprávny kraj, Mesto Komárno, Mesto Levice, Mesto Nitra, jednotlivé obce), všetkými typmi škôl (exkurzie, propagačné materiály) a celoslovenskými a regionálnymi médiami (MY, SME, TV Nitrička, Levická televízna spoločnosť, RTVS, Markíza atď.). Úspešná bola aj družobná spolupráca so zahraničím, najmä partnerskými archívami v Maďarsku a ČR (Okresný archív v Zlíne a Štátny okresný archív v Jihlave, župné archívy v Győri, Ostrihome, Veszpréme a Nyíregyháze).

Opäť platí, že na propagáciu archívneho dedičstva disponoval aj v roku 2019 štátny archív stále minimálnymi finančnými prostriedkami, resp. na túto kategóriu činnosti nie sú osobitne vyčlenené financie na jeho nákladovom účte. Viaceré činnosti (grafická úprava, vydávanie zborníkov, propagačných a informačných materiálov, materiálne zabezpečenie výstav) sa tak musia zabezpečovať často komplikovaným spôsobom (cez granty samospráv, sponzorsky a pod.), hoci ide o plnohodnotnú a nadriadenými orgánmi vyžadovanú činnosť archívov.

Publikačná a kultúrno-osvetová činnosť v roku 2019 (výber):

Monografie

BELEJ, Milan (ed.). *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2019, 54 s. (spoluautori Peter Keresteš, Eva Bešinová, Lívia Ďumbierová, Tímea Jurčinová, Tomáš Kráľovič, Veronika Nováková, Soňa Šumová, Miroslava Verešová).

PALUGA, Lukáš - RÉPÁSOVÁ, Katarína (eds.). *Voda v dejinných súvislostiach*. Zborník z konferencie. Komárno: MV SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno, 2019.

MIKLEOVÁ Monika – POKREIS, Hildegarda – NOVÁKOVÁ, Veronika – SZEKERES KOVÁCSOVÁ, Judita. *Fejezetek Zsigárd történetéből*. Dunaszerdahely: Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet 2018, 258 s.

Štúdie

KERESTEŠ, Peter. Regulačné úpravy na dolnom toku rieky Hron na území Tekovskej stolice v 18. a prvej polovici 19. storočia. In PALUGA, Lukáš - RÉPÁSOVÁ, Katarína (eds.). *Voda v dejinných súvislostiach*. Zborník z konferencie. Komárno: MV SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno, 2019, s. 75 – 95.

KERESTEŠ, Peter. Dejiny Štátneho archívu v Nitre. I. časť (1949 - 1969). In *Fórum archivárov*, roč. XXVIII, č. 3-4, september – december 2019, s. 74 – 78.

KERESTEŠ, Peter. Archív Nitrianskej stolice do roku 1848. In *Archívny almanach*, roč. II., 2018, s. 3 – 20 .

KERESTEŠ, Peter. K počiatkom kráľovského banského mesta Bátovce (vývoj sídla do roku 1388). In: ŠEDIVÝ, Juraj (ed.). *Zborník k 70. narodeninám prof. PhDr. Leona Sokolovského, CSc.* Zborník FiF UK Historica 2019 (v tlači).

KERESTEŠ, Peter. Mestské elity Nitry a jej nobilitácie v 16. a 17. storočí. In PAVLÍKOVÁ, Lenka (ed.). *Zborník k 65. narodeninám PhDr. Ladislava Vrtela* (v tlači).

KERESTEŠ, Peter. Cirkevná topografia mesta Nitry – vyriešená neznáma. In JETMAROVÁ, Markéta (ed.). *Jaroslav Schaller a historická topografia*. Zborník z rovnomennej konferencie. Studia historica Brunensia 2019 (v tlači).

- NOVÁKOVÁ, Veronika. Dokumenty k spoločenským zmenám v roku 1989 - 1990 v Štátnom archíve v Nitre, pracovisko Archív Šaľa. In BELEJ, Milan (ed.). *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Ivanka pri Nitre: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Nitre 2019, s. 44 - 49.
- BELEJ, Milan. Nitrianska župa a jej prechod do Československej republiky. In TOKÁROVÁ, Lucia – PAVLOVIČ, Richard (eds.). *Na ceste k slovenskej štátnosti*. Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy, odbor archívov a registratúr, 2018, s. 213 - 239.
- PALUGA, Lukáš. Komárňanské povodne v prvej polovici 19. storočia. In PALUGA, Lukáš – RÉPÁSOVÁ, Katarína (eds.). *Voda v dejinných súvislostiach*. Zborník z konferencie. Komárno: MV SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno, 2019.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Snahy majiteľov záhrad na Alžbetinom ostrove o zabezpečenie ostrova proti povodniam na začiatku 20. storočia. In PALUGA, Lukáš – RÉPÁSOVÁ, Katarína (eds.). *Voda v dejinných súvislostiach*. Zborník z konferencie. Komárno: MV SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno, 2019.

Články

- KERESTEŠ, Peter. Štátny archív v Nitre. In BELEJ, Milan (ed.). *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2019, s. 8 – 10.
- KERESTEŠ, Peter. Obnovenie prác na vydanie slovníka archívnej terminológie. In *Fórum archivárov*, roč. XXVIII, č. 1, január - apríl 2019, s. 26.
- KERESTEŠ, Peter. Štátny archív v Nitre a osmičkové výročia. In *Fórum archivárov*, roč. XXVIII, č. 1, január - apríl 2019, s.35 – 37.
- KERESTEŠ, Peter. Nová šanca pre najstaršiu úradnú knihu mesta. In *Nitra, kultúrno-spoločenský mesačník*, júl – august 2019, s. 16 – 17.
- BELEJ, Milan. November 1989 v Nitre a jeho reflexia v archívnych dokumentoch Štátneho archívu v Nitre. In *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Nitra : Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, 2019, s. 20 – 29.
- ŠUMOVÁ, Soňa. November 1989 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany. In *November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Nitra: Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, 2019, s. 50 – 54.
- GREŽDOVÁ, Helena. *František Rákoci sa zranený skrýval v Nitrianskej Strede*. In <https://mytopolcany.sme.sk/c/22072360/frantisek-rakoci-sa-zraneny-skrýval-v-nitrianskej-strede.html#ixzz5kF9eYUhw>.
- GREŽDOVÁ, Helena. *V budove múzea pôvodne sídlil súd, neskôr pionieri*. In <https://mytopolcany.sme.sk/c/22046070/v-budove-muzea-povodne-sidlil-sud-neskor-pionieri.html#ixzz5fotjkAi9>
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. SNP v regióne Levice. In *KOCKY, časopis ROS Levice*, 2019, roč.12, č. 2.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. November '89 v Leviciach. In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 45, s. 12.
- BEŠINOVÁ, Eva. Archívne dokumenty k Novembru 1989 vo fondoch Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Levice. In BELEJ, Milan (ed.). *November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*. Bratislava MV SR, s. 34 - 39. ISBN.
- VINCZE, Ladislav. V bitke pri Tekovských Lužanoch padli tri tisícky vojakov. In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 15, s. 9.

- VINCZE, Ladislav. Pomáhajú 100 rokov Z dejín Červeného kríža v Leviciach (1881 - 2019). In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 48, s. 4.
- VINCZE, Ladislav. Obvinili ich a popravili V Slatine bola jedna z najkrvavejších čistiek. In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 50-51, s. 4.
- VINCZE, Ladislav. Tajomné miesta v Leviciach postupne odkrývajú. In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 50-51, s. 17.
- VINCZE, Ladislav. Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In *My Týždeň na Pohroní*, roč. 28/16, č. 1 - 50-51, pravidelná rubrika na s. 4.
- BENCIOVÁ, Júlia. Archívy - klenoty regiónu, In *Slovo Šaľanov*, 27. september 2019, roč. XXIV. č. 9, s. 22
- BENCIOVÁ, Júlia. Archívy - klenoty regiónu, In *Fórum archivárov*, 2019, roč. XXVIII, č. 3 - 4, s. 37 - 39
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. Dokumenty k Novembru 89 v Štátnom archíve v Nitre, pracovisko Komárno. In BELEJ, Milan (ed). November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre, rok 2019, s. 30.-33.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Putovná výstava - Udalosti rokov 1918, 1968, 1993 v meste Komárno – príprava putovnej výstavy – internetová stránka www.minv.sk, zverejnené 05.04.2019.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Deň otvorených dverí v archíve Komárno – In e-zvesti MVSR, číslo 18/2019, zverejnené 10.5.2019.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Putovná výstava v okrese Komárno – Udalosti rokov 1918, 1968, 1993 – prednášky v ZŠ a SŠ – In e-zvesti MVSR, číslo 29/2019, zverejnené 25.07.2019.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Spravodlivosť pre všetkých – sympóziu Komárno+ kvíz – internetová stránka www.minv.sk, zverejnené 06.10.2019.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. Výzva - November 89 v Komárne - In Komárňanské listy, roč. XXVIII, číslo 11, zverejnené 5.6.2019.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. Výzva - November 89 v Komárne - In Komárňanské listy, roč. XXVIII, číslo 13, zverejnené 3.7.2019.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. Putovná výstava v Okrese Komárno - November 89 v Komárne – prednášky v ZŠ: In E-zvesti MVSR, číslo 36/2019, zverejnené 18.12.2019,
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. November 89 v Komárne - reportáž - príspevok a zároveň výzva. In DELTA, roč. XVI, č. 46, s. 3., zverejnené 12.11.2019.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. November 89 v Komárne - reportáž. In Hlavné správy RTVS, 12.11.2019.
- PALUGA, Lukáš. Deviate komárňanské kolokviá historikov a archivárov. In *Fórum archivárov*, 2019, roč. 28, č. 3-4, s. 55-58.

Posudky

- KERESTEŠ, Peter. Adamove, Norbert. Ordódyovci. Kováči z Ľuboriečky a Dolnej Strehovej. Bez m. v., Miloš Hric, OZ Priatelia Novohradu a vlastný náklad autora, 2019, 79 s.
- KERESTEŠ, Peter. Sitár, Tomáš. Magister Pavol z Kolár a Hontovci z Poiplia. Osudy slovenskej šľachty v stredovekom Uhorsku. Krná: Vydavateľ Miloš Hric, 2017, 183 s.
- KERESTEŠ, Peter. Ďuriška, Zdenko – Škrinárová, Ľubica (zost.). Ružomberok II. Rody a osobnosti. Banská Bystrica: Štúdio Harmony, 2014, 271 s.
- BELEJ, Milan. Posudky na 3 genealogické práce zaradené do 9. ročníka celoslovenskej súťaže Najlepšie genealogické práce, Martin, 16. 10. 2019.

NOVÁKOVÁ, Veronika. Lopatková, Zuzana: *Visitationes canonicae archidiaconatus Posoniensis 1694/1695*. Trnava: Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave 2019 (v tlači).

Recenzie

- TURANOVÁ, Edina. *XXIII archívne dni v Slovenskej republike v Nitre*. In Fórum archivárov, XXVIII, 2, máj - august 2019, s. 41 - 43.
- TURANOVÁ, Edina. *Deň otvorených dverí v Štátnom archíve v Nitre*. In Fórum archivárov, XXVIII, 3 - 4, september - december 2020, s. 53.
- FAZEKAS, Attila. *Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja*. In Archívny almanach, 2, 2019 (strany nemám k dispozícii)
- NOVÁKOVÁ, Veronika. Levéltári közlemények - anotácia. Archívny almanach č. 2, v tlači.
- RÉPÁSOVÁ, Katarína. Vznik a počiatky fungovania komárňanského mestského sirotinca Szilárda Heflera
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea – RÉPÁSOVÁ, Katarína – PALUGA, Lukáš. Udalosti rokov 1918, 1968 a 1993 v Komárne, "November 89 v Komárne".

Iné

- BELEJ, Milan. Preklady resumé a anotácií 7 štúdií do anglického jazyka v zborníku Archívny almanach, 2, 2019 (strany nemám k dispozícii)
- BELEJ, Milan. Odhalia tajomstvo fungovania archívu. In MY Nitrianske noviny, 28, č. 21, 27. 5. - 2. 6. 2020, s. 9.
- BELEJ, Milan. O priebehu Nežnej revolúcie vydali archivári publikáciu. In MY Nitrianske noviny, 28, č. 46, 18. 11. - 24. 11. 2020, s. 15.
- ŠVOLIKOVÁ, Marta – MARAČKOVÁ, Anna. *Poznaj históriu Levíc a ich okolia*. 2019. Komárno. Vydavateľstvo KT s. r. o. 82 s.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. Oslobodenie mesta Levice v decembri 1944. Text na propagačnej tabuli na Rozhľadni - pamätníku Šiklós - Vápnik v Leviciach.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. Z dejín obce Nový Tekov, texty pre pripravované obecné múzeum v Novom Tekove.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. Propagácia Archívu Levice - texty na roll-upy a fotografie
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. Z dejín poľovníctva, úvod k bulletinu Výstava trofejí PZ.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. propagačný materiál k 780. výročiu prvej písomnej zmienky o obci Starý Hrádok.
- BÁTOVSKÁ, Jarmila. Propagačný materiál k prezentácii valového opevnenia v obciach Starý Hrádok a Tekovský Hrádok (spolupráca pri vypracovaní medzinárodného projektu).
- PALUGA, Lukáš. Sprievodca po Štátnom archíve v Nitre, pracovisko Archív Komárno.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea – RÉPÁSOVÁ, Katarína – PALUGA, Lukáš. Informačné bannery rok 1918, 1968, 1993 – finalizácia.
- PALUGA, Lukáš. Informačné bannery o Archíve Komárno - sprievodné texty.
- ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. Informačné bannery - M. R. Štefánik -putovná výstava - príprava bannerov - sprievodné texty, preklad do maďarčiny
- PALUGA, Lukáš. Informačné - bannery - "November 89" - putovná výstava - príprava bannerov - sprievodné texty, preklad do maďarčiny.

ĎUMBIEROVÁ, Lívia – JUČINOVÁ, Tímea. November 89 v Komárne - poskytnutie fotografií o udalostiach v KN na vernisáž výstvy v Bratisleve, 05.11.2019.

Konferencie, odborné sympózia

Archív Nitra: XXXIII. Archívne dni v Slovenskej republike. Nitra, župný dom, 29.-31. 5. 2019 (v spolupráci so Spoločnosťou slovenských archivárov a OAR SVS MV SR).

Archív Nitra: PhDr. Otmar Gergelyi (1919 - 1995). Odborný seminár k nedožitému 100. výročiu narodenia (v spolupráci so Spoločnosťou slovenských archivárov a Regionálnym múzeom Mojmírovce), 4. 12. 2019 Mojmírovce.

Archív Šaľa: Konferencia v Archíve Šaľa - Archívy- klenoty regiónu, 6. 9. 2019

Archív Komárno: Spravodlivosť pre všetkých, Igazságot mindenkinek.... Odborné sympóziu, 25. - 26. 9. 2019, Archív Komárno.

Samostatné výstavy

Archív Topoľčany: Výstava pod názvom „Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou“, Archív Topoľčany, od 13. 11. 2019 - do 31. 01. 2020.

Archív Levice: M. R. Štefánik - 100. výročie úmrtia, výstava v priestoroch archívu Levice od 26. 04. - 06. 12. 2019.

Archív Šaľa: Výstava Archívy- klenoty regiónu, vernisáž 6. 9. 2019

Archív Komárno: Milan Rastislav Štefánik - stála expozícia - priestory archívu.

Archív Komárno: "November 89" - putovná výstava – vernisáž, 17.11.2019 Komárno.

Spolupráca na výstavách

Archív Nitra: Prezentácia publikácie *November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre* v Divadle Andreja Bagara v Nitre (17. 11. 2019), spolupráca na výstave s divadlom A. Bagara inštalovanú v ich priestoroch

Archív Nitra: November '89 v archívnych dokumentoch slovenských štátnych archívov. MV SR, Stará radnica, spoluúčasť na výstave (vernisáž: 5. 11. 2019).

Archív Nitra: *Boli iní? (Židia a Rómovia v Nitre v rokoch 1939 - 1945)*. Ponitrianske múzeum, Nitra, 13. 12. 2019 - 2. 3. 2020

Archív Nitra: *Dokumenty o M. R. Štefánikovi uložené v Štátnom archíve v Nitre* (v rámci výstavy o M. R. Štefánikovi), Ponitrianske múzeum, Nitra, 4. 5. - 31. 5. 2019

Archív Topoľčany: Výstava "Z histórie policajných zložiek", Tribečské múzeum v Topoľčanoch, od 28. 10. 2019 - 16. 01. 2020

Archív Topoľčany: Svedectvo o revolúcii - November 89 v archívnych dokumentoch slovenských štátnych archívov a regionálne podujatia k 30. výročiu Nežnej revolúcie, Bratislava, 05. 11. 2019

Archív Levice: *História mesta kráľovien - obec Bátovce*. Tekovské múzeum Levice, 10. 10. 2019 - 02. 02. 2020.

Archív Levice: *100 rokov Československého červeného kríža v Leviciach*. Levice Hotel Astrum Laus, 15. 11.

Archív Levice: *November'89 v Leviciach v spomienkach a na fotografiách*. Levice, Synagóga, 17. 11. - 27. 11.

Archív Šaľa: Výstava v Mestskom múzeu v Seredi na tému "30. výročie zametovej revolúcie", Sered', 5. 11. 2019.

Archív Šaľa: Medzinárodná konferencia spojená s výstavou "Poklady v archívoch".

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA

Na tomto úseku sa vyčerpalo 1670 pracovných dní, čo je podobné číslo ako v predošlom roku (1739 dní). Súvisí s činnosťou riaditeľa archívu, vedúcich oddelení a pracovísk a ich aktivitami súvisiacimi s riadením archívu a pracovísk v personálnej a hospodárskej oblasti. Ťažisko tejto práce spočívalo opäť vo vedení rôznych typov porád (mesačné porady riaditeľa a vedúcich pracovísk, týždňové interné porady vedúcich a pod.), konzultáciách s pracovníkmi archívu pri plnení ich pracovných úloh, kontrole ich činnosti a jej vykazovaní, ďalej v odborných konzultáciách s odborom archívov a registratúr MV SR, v sledovaní čerpania rozpočtu a v riešení ekonomických a administratívnych vecí archívu s CP NR a ISS a. s. zabezpečujúcich údržbu. Časť pracovných dní odčerpalo riešenie technického stavu budov archívu. Do tejto časti boli zahrnuté aj práce súvisiace s prácami s vlastnou registratúrou, prácami spojenými s podávaním grantov, evidovaním a používaním aplikácie Fabasoft, využívanie služobného vozidla a referentských vozidiel, riešenie materiálno-technických potrieb (evidencia dochádzky a stravných lístkov, objednávanie materiálu a riešenie požiadaviek CP NR a práce s technickým zabezpečením a ochranou budovy archívu a inventarizáciou majetku).

V rámci vzdelávania zamestnancov zamestnávateľom sa zamestnanci zúčastnili v roku 2018 viacerých školení, čo súvisí s povinnosťou zvyšovania svojej odbornosti zo strany zamestnávateľa. Jeden pracovník sa zúčastnil Letnej školy maďarského jazyka. Zamestnanci sa tiež počas roka zúčastnili aktívne alebo pasívne niekoľkých odborných seminárov a konferencií a svojou účasťou podporili vlastné konferencie.

Viacerí zamestnanci aktívne pracovali ako členovia odborných komisií ministerstva a pracovných skupín. P. Keresteš pracoval v Akvizičnej komisii, Heraldickej komisii, Vedeckej archívnej rade, v pracovných skupinách pre aplikáciu Evidencia pečatí a pečatidiel a pre Archívny terminologický slovník, V. Nováková vo Vedeckej archívnej rade a pracovnej skupine pre Archívny terminologický slovník, T. Féderová, E. Gábrišová, H. Grežďová v komisii pre Afondy, L. Holečka a J. Szekeresová v pracovnej skupine pre aplikáciu Knižnica. Niektorí sa aktivizovali aj v pracovnej skupine pre vypracovanie Stratégie pre ochranu archívnych dokumentov – SOAD (P. Keresteš, M. Belej, L. Holečka, K. Répásová, L. Paluga). Z pohľadu aktivity v rezortných pracovných skupinách patrí Štátny archív v Nitre medzi najaktívnejšie štátne archívy.

ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE

Rok 2019 bol mimoriadne náročný, opäť najmä vďaka plneniu rezortných úloh, osobitne k zabezpečeniu osláv 30. výročia udalostí Novembra 1989 a aj kvôli organizovaniu podujatia *XXIII. Archívnych dní v Slovenskej republike* (Nitra, 29. – 31. máj 2019), ktoré dopadli úspešne. Archív opäť vydal tlačenú publikáciu (*November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*), zorganizoval viaceré úspešné podujatia k Novembru 89 na úrovni jednotlivých archívov a 3 úspešné odborné konferencie s medzinárodnou účasťou. Rok 2019 bol mimoriadne úspešný v kultúrno-propagačnej činnosti archívu, dokonca ho možno spolu s rokom 2018

hodnotiť ako jeden z najúspešnejších v jeho doterajšej činnosti. Aktívne sa darilo posilňovať úlohu archívu a jeho spoločenskej potreby v očiach verejnosti a jednotlivých samospráv a subjektov.

V kontraste s tým rezonuje čoraz naliehavejšia potreba akútne riešiť zo strany zriaďovateľa potreby archívov ako ochrancov archívneho dedičstva a podmienok na vykonávanie odbornej práce v nich, ktoré sa žiaľ z roka na rok zhoršujú pre dlhodobé zanedbávanie riešenia potrieb archívov a ich budov zo strany štátu. Jednou z oblastí, kde sa situácia ukazuje krízová, je, že sa dlhodobo nerieši potreba zabezpečenia výkonu ochrany archívnych dokumentov v archívoch vo všetkých aspektoch (technický stav budov a ich zabezpečenie, ochranné obaly, dezinfekcia dokumentov a priestorov archívov pred mikrobiologickou kontamináciou, digitalizácia archívnych dokumentov, vybudovanie reštaurátorských a konzervátorských dielní, digitalizačných pracovísk atď.) a tiež zabezpečenie finančných prostriedkov pre archívy na vedecko-výskumnú, propagačnú a marketingovú činnosť.

Dovolím si poďakovať zamestnancom Štátneho archívu v Nitre za ich kvalitné plnenie služobných úloh v roku 2019. Som presvedčený, že jeho aktívna činnosť na poli ochrany archívnych dokumentov, ale aj kultúry, osvetu a vedecko-výskumnej činnosti svedčí o tom, že je prirodzenou a nepominuteľnou súčasťou našej každodennosti a pre každého otvorenou a prístupnou studnicou informácií o minulosti Nitrianskeho kraja a jeho obyvateľov.

V Ivanke pri Nitre, 27. januára 2019

PhDr. Peter Keresteš, PhD.
riaditeľ

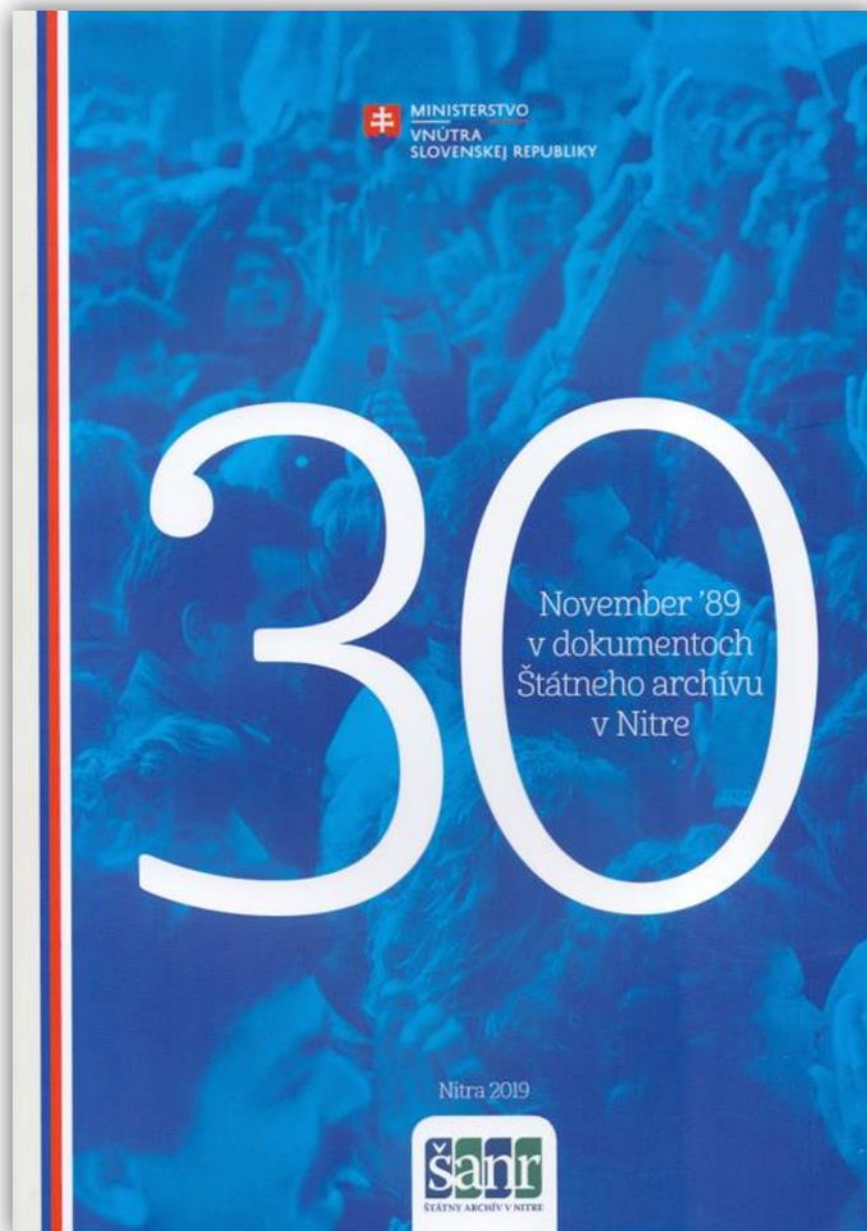
PRÍLOHA

Štátny archív v Nitre v roku 2019 hostil XXIII. archívne dni v Slovenskej republike
29.-31. máj 2019 Nitra, župný dom

Publikácia *November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre*, ktorou archív prispel k 30. výročiu nežnej revolúcie (2019)

Podujatie a panelová výstava Archívu Levica: November '89 v spomienkach a na fotografiách, 17. november 2019, Levica

**Konferencia a výstava Archívu Šaľa: Archívy – klenoty regiónu,
4. 9. 2019 Šaľa**

Spoločnosť slovenských archívárov,
MV SR Štátny archív v Nitre,
Sekcia archívnictva a pomocných vied historických SHS pri SAV
a Regionálne múzeum v Mojmirovciach

Vás pozývajú na seminár z cyklu
OSOBNOSTI SLOVENSKEHO ARCHÍVNICTVA V.
pri príležitosti nedožitých storočnice

PhDr. Otmara Gergelyiho (1919 - 1995)

Program: Otvorenie
Mgr. Martina Orosová, PhD., PhDr. Peter Keresteš, PhD.

Prednáškový blok
Z Búbeňky 127 Ražmarínok do Bratislavy. Cesta Otmara Gergelyiho za vzdelaním
PhDr. Štefan Hrivňák

Otmara Gergelyi a jeho pôsobenie v Pôdohospodárskom archíve v Hamenskom
Mgr. Daniela Tvrdoňová, PhD.

Otmara Gergelyi a jeho pôsobenie v pôdohospodárskom, krujkom a štátnom archíve v Nitre (1952 – 1963)
PhDr. Peter Keresteš, PhD.

Otmara Gergelyi – výjavný slovenský organológ
PhDr. Marián Alojz Mayer, CSc.

Dokumentácia Otmara Gergelyiho o organoch v Archíve Pamiatkového úradu SR
Mgr. Nikola Danišová - Mgr. Martina Orosová, PhD.

Súčasný stav osobného archívneho fondu Otmara Gergelyiho jeho bádateľský potenciál
PhDr. Mělan Belaj, CSc.

Prezentácia knihy
Štefan Hrivňák: Jozef Watzka - srbskom archívár

streda
4. decembra 2019
o 10:30 h
v

Odborný seminár k nedožitému 100. výročiu narodenia PhDr. Otmara Gergelyiho, 4. 12. 2019 Mojmirovce usporiadaný Archívom Nitra

Archív Šaľa: spolupráca na výstave 30. rokov od nežnej revolúcie,
november 2019 – január 2020, Sereď

Akcia „Žuhračka pre všetkých“ na poľovníckej chate Žuhračka (máj 2019) organizovanej Lesmi SR, odštepňový závod Levice, do ktorej sa výrazne zapája aj Archív Levice

Oblasťná lesnícka komora Bratislava

LESY Slovenskej republiky, š.p. - Odštepňý závod Levice

uďeľujú

Ďakovný list

Kolektívu zamestnancov

Štátny archív Nitra - pracovisko Archív Levice

za spoluprácu pri organizovaní 2.ročníka akcie

„Žuhračka pre všetkých“

ktorá rozvíja vzťah detí a mládeže k lesu, prírode a histórii Slovenska.

Želáme Vám veľa zdravia, pracovných a osobných úspechov.

Ing. Jozef Dóczy, PhD.
predseda OLsK Bratislava

Ing. Vlastmil Uhlík
riaditeľ OZ Levice

V Leviciach, 31. máj 2019

**Spoločná fotografia archivárov z Topolčian a Zlína pri príležitosti 40. výročia družby s
Okresným archívom v Zlíne, 8. 10. 2019 Topolčany**

Momenty z Dňa otvorených dverí v Ivanke pri Nitre, 25. 9. 2019

Panely Štátneho archívu v Nitre o priebehu nežnej revolúcie v regióne Nitrianskeho kraja na výstave *Svedectvo o revolúcii - november 1989 v archívnych dokumentoch slovenských štátnych archívov* (5. 11. 2019 Bratislava, Stará radnica)

Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany
 Tribečské múzeum v Topoľčanoch
 Kružok historikov SHS v Topoľčanoch

Vás pozývajú na

Deň otvorených dverí

v stredu 13. novembra 2019
 od 9.00 do 18.00 h

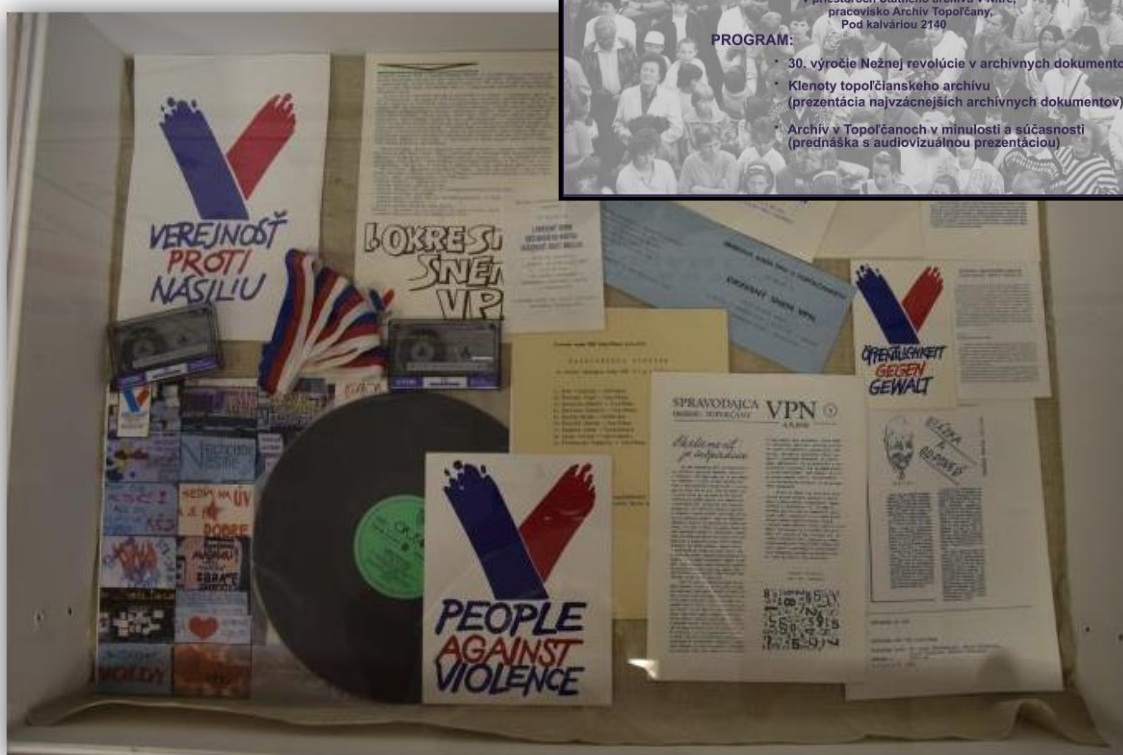
pod názvom
„Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou“

Komentovaná výstava s audiovizuálnou prezentáciou
 sa uskutoční tradične

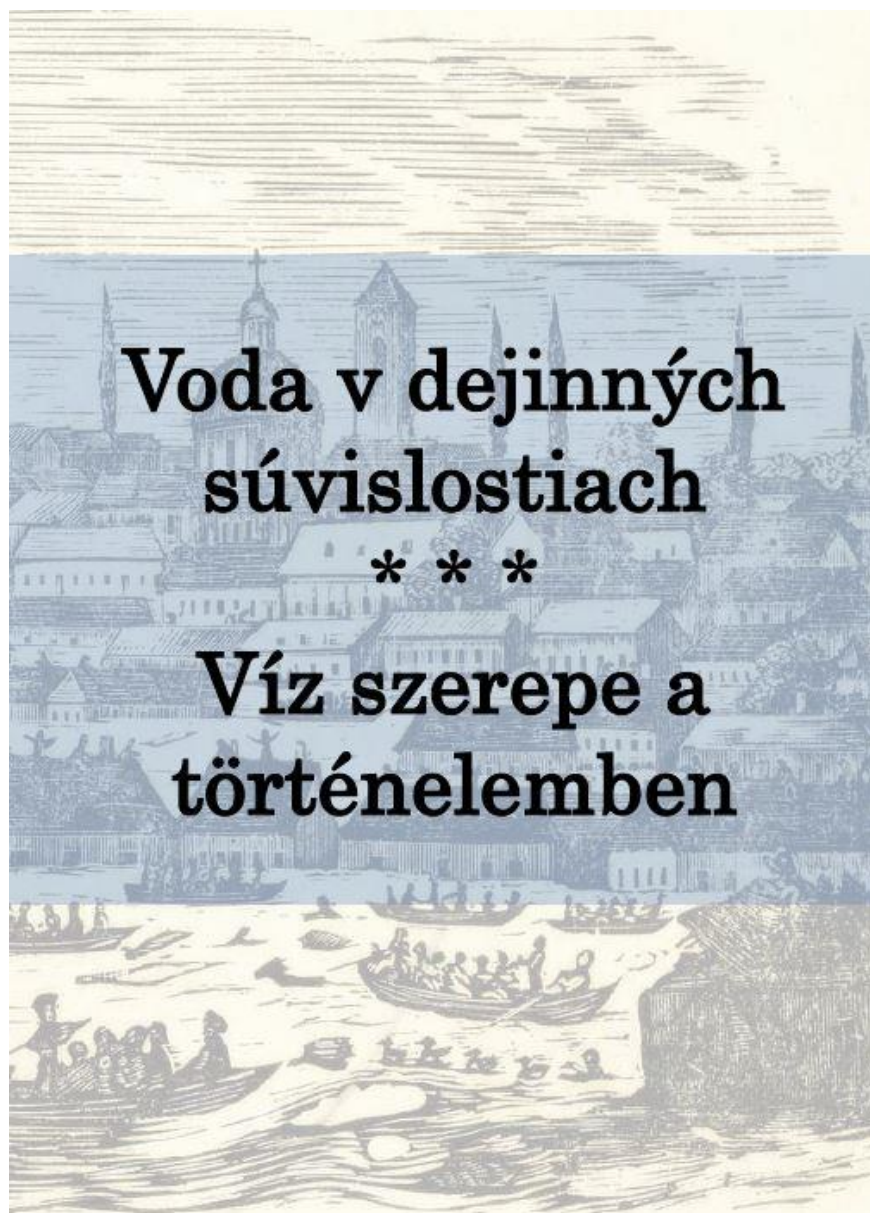
v priestoroch Štátneho archívu v Nitre,
 pracovisko Archív Topoľčany,
 Pod kalváriou 2140

PROGRAM:

- 30. výročie Nežnej revolúcie v archívnych dokumentoch
- Klenoty topoľčianskeho archívu (prezentácia najvzácnejších archívnych dokumentov)
- Archív v Topoľčanoch v minulosti a súčasnosti (prednáška s audiovizuálnou prezentáciou)

Výstava „Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou“ usporiadaná Archívom Topoľčany vo vlastných priestoroch (od 13. 11. 2019 do 31. 01. 2020)

Voda v dejinných súvislostiach

* * *

Víz szerepe a történelemben

Zborník z odborného sympózia „Voda v dejinných súvislostiach“,
usporiadaný v septembri 2019 Archívom Komárno

Panelová výstava Archívu Komárno k výročiu Nežnej revolúcie a brožúra vydaná týmto archívom pri tejto príležitosti

Výstava Archívu Komárno k výročiu úmrtia M. R. Štefánika v roku 2019 inštalovaná v priestoroch archívu

Panelová výstava Archívu Komárno k výročiam v roku 2019 inštalovaná v priestoroch archívu